

نقش عربستان سعودی در منطقه
خاورمیانه (پس از پیروزی انقلاب
اسلامی ایران)

عنوان انگلیسی:

عنوان عربی:

نویسنده: محمد قربان زاده آهنگری

استاد راهنما: داود باوند

مقطع: کارشناسی ارشد

استاد مشاور: جواد شیخ الاسلامی و داریوش اخوان زنجانی

رشته:

استاد ناظر:

دانشگاه: دانشگاه امام صادق (ع)

تاریخ دفاع: 1369

واحد:

کلمات کلیدی: عربستان سعودی، خلیج فارس، ایران، رهبران سعودی، امنیت منطقه، اختلافات ارضی

بطور کلی استفاده رهبران عربستان سعودی از عوامل و فاکتورهای سیاسی - اقتصادی خویش ، نقش محوری آنان را در روند تحولات منطقه تحکیم بخشیده است . اما پاره‌ای از اختلاف نظرها در میان برخی از کشورهای عربی حاشیه جنوبی خلیج فارس ، نکته‌ای است که تا حدی این مساله را خدشه‌دار می‌کند. اختلافات ارضی و مرزی در میان شش کشور عضو شورای همکاری می‌تواند بعنوان عامل بالقوه تهدید و آتش زیرخاکستر موجب اختلال شورا و نگرانی در نگرش امنیتی رهبران سعودی گردد. چراکه بعد از خاتمه جنگ ایران و عراق، چه بسا ممکن است دامنه این اختلافات بواسطه منافع اقتصادی معتنا به موجود در جزایر مورد اختلاف گسترش یابد و بدنبال این دعاوی، روابط عربستان سعودی با برخی از این کشورها دچار چالش خواهد شد و در این میان دعاوی احتمالی عراق با عربستان سعودی ؛ خصوصا" پس از پایان جنگ ایران و عراق، قابل تامل می‌باشد. همچنین، آینده نقش عربستان سعودی در رابطه با حفظ امنیت در منطقه خلیج فارس بدون توجه به ویژگیهای کشوری که تمامی کرانه‌های شمالی آن را در اختیار دارد و پرجمعیت‌ترین و قدرتمندترین کشور منطقه است ، نمی‌تواند کامل باشد. ایران به عنوان کشوری که دارای طویل‌ترین مرزهای موجود در خلیج فارس است ، با موقعیت ژئوپولیتیکی خاص خویش باعث گردیده تا نقش جدایی ناپذیری با سرنوشت خلیج فارس پیدا نماید. این نقش تاریخی و استراتژیک اثرات خود را به شکلی اجتناب ناپذیر بر استراتژی منطقه‌ای عربستان سعودی برجای خواهد گذارد و احتمالا" رهبران سعودی در آینده بر سر مسائل منطقه ناچار تنش‌هایی با ایران خواهند داشت ، زیرا از یکطرف تامین واقعی امنیت منطقه خلیج فارس جز با همکاری کشورهای منطقه تحقق نخواهد یافت . از طرف دیگر، تلاش هرچه بیشتر عربستان برای تحکیم و توسعه موضع خود بالاچار مغایر با همکاری مورد نظر خواهد بود. بنابراین نقش آینده عربستان سعودی در منطقه خلیج فارس منوط به انتخاب یکی از دو راه مورد بحث است : یکی کوشش برای برتری جویی نسبی، دیگری همکاری با کلیه کشورهای ساحلی

خلیج فارس بویژه ایران، بدون تردید تحولات بین‌المللی و رویدادهای سیاسی در منطقه در انتخاب یکی از دو راه مزبور بی‌اثر نخواهد بود.